

กระทู้ถามที่ ๑๐๒๘ ร.

สภาผู้แทนราษฎร

๒๕ มกราคม ๒๕๕๖

เรื่อง ผลกระทบต่อภาวะการค้าระหว่างประเทศกรณีเกิดสงคราม

กราบเรียน ประธานสภาผู้แทนราษฎร

ข้าพเจ้าขอตั้งกระทู้ถาม ตามรัฐธรรมนูญว่าการกระทรวงพาณิชย์ ดังต่อไปนี้

ขณะนี้สภาวะการณ์ของโลกได้เกิดความผันผวนและเสี่ยงต่อการเกิดภาวะสงครามระหว่างสหรัฐอเมริกาและชาติพันธมิตร กับสาธารณรัฐอิรัก เนื่องจากได้ปรากฏเป็นข่าวอย่างต่อเนื่องถึงการเคลื่อนย้ายกำลังพล และอาวุธยุทโธปกรณ์ เข้าประจำการบริเวณอ่าวเปอร์เซีย จนเป็นเหตุให้ภาวะเศรษฐกิจในสหรัฐอเมริกาเองเกิดความเปลี่ยนแปลงไปในทางเลวลง โดยพิจารณาจากดัชนีในตลาดหลักทรัพย์ และราคาน้ำมัน และหลายฝ่ายประเมินว่าโอกาสที่จะเกิดสงครามมีความเป็นไปได้สูง ซึ่งหากเป็นเช่นนั้นย่อมจะส่งผลกระทบต่อภาวะการค้าระหว่างประเทศ โดยเฉพาะประเทศไทยที่เป็นประเทศส่งสินค้าออกเป็นหลัก จึงขอเรียนถามว่า

๑. รัฐบาลโดยกระทรวงพาณิชย์ ได้มีการศึกษา ประเมินผลกระทบต่อสภาวะการค้าระหว่างประเทศของประเทศไทยกรณีการเกิดสงครามไว้แล้วหรือไม่ อย่างไร ขอทราบรายละเอียด

๒. รัฐบาลโดยกระทรวงพาณิชย์ ได้มีการศึกษา และจัดเตรียมแผนการแก้ปัญหากรณีที่ภาวะการค้าระหว่างประเทศและการส่งออกถดถอย ที่จะเกิดจากภาวะสงครามไว้แล้วหรือไม่ อย่างไร ขอทราบรายละเอียด

ขอให้ตอบในราชกิจจานุเบกษา

ขอแสดงความนับถืออย่างยิ่ง

เปรมศักดิ์ เพียยุระ

สมาชิกสภาผู้แทนราษฎร พรรคไทยรักไทย

จังหวัดขอนแก่น

คำตอบกระทู้ถามที่ ๑๐๒๘ ร.

ของ นายเปรมศักดิ์ เพียยุระ สมาชิกสภาผู้แทนราษฎร จังหวัดขอนแก่น

เรื่อง ผลกระทบต่อภาวะการค้าระหว่างประเทศกรณีเกิดสงคราม

ข้าพเจ้า นายอดิศักดิ์ โพธารามิก รัฐมนตรีว่าการกระทรวงพาณิชย์ขอตอบกระทู้ถามของท่านสมาชิกผู้มีเกียรติ ดังนี้

กระทู้ถามข้อ ๑ รัฐบาล โดยกระทรวงพาณิชย์ได้มีการศึกษาประเมินผลกระทบต่อสภาวะการค้าระหว่างประเทศ กรณีการเกิดสงครามไว้แล้วหรือไม่ อย่างไร ขอทราบรายละเอียด

ตอบ ในกรณีเกิดสงครามระหว่างสหรัฐอเมริกา - อิรัก จะเกิดผลกระทบต่อการค้าระหว่างประเทศของไทย ดังนี้

๑. ต้นทุนการผลิตสินค้าส่งออกจะเพิ่มสูงขึ้น เนื่องจากค่าระวางขนส่งสินค้าอาจจะสูงขึ้นเมื่ออ่าวเปอร์เซียถูกปิดต้องให้เส้นทางขนส่งสินค้าที่มีระยะทางไกลกว่าเดิม นอกจากนั้นค่าประกันภัยความเสี่ยงที่อาจจะเกิดการเสียหายกับสินค้าขณะขนส่งจะเพิ่มสูงขึ้น รวมทั้งราคาน้ำมันอาจปรับตัวสูงขึ้น ซึ่งมีผลทำให้ราคาส่งออกของสินค้าที่มีแนวโน้มที่จะปรับตัวสูงขึ้น

๒. การค้าธุรกิจบริการ เช่น การท่องเที่ยว ธุรกิจโรงแรม โรงพยาบาล มีแนวโน้มลดลง เพราะนักท่องเที่ยวจากต่างประเทศอาจจะงดเดินทางออกนอกประเทศของตนเนื่องจากหวาดกลัวภัยจากสงครามหรือวินาศภัยจากผู้ก่อการร้ายข้ามชาติ ตามสถานที่บันเทิงและแหล่งท่องเที่ยวสำคัญๆ ที่มีชาวต่างประเทศอยู่รวมกันเป็นจำนวนมาก

๓. การส่งออกของไทยไปตลาดสหรัฐอเมริกา ซึ่งเป็นตลาดสำคัญ คาดว่าอัตราการขยายตัวมีแนวโน้มชะลอตัวลง เพราะในภาวะสงครามสหรัฐ ฯ จะทุ่มเงินงบประมาณรายจ่ายส่วนใหญ่ในการผลิตอุปกรณ์และอาวุธสงครามเป็นหลัก ซึ่งจะทำให้เงินหมุนเวียนในธุรกิจนี้มากและจะไม่ก่อให้เกิดรายได้เพื่อการบริโภคของประชาชนทั่วไป ทำให้อำนาจซื้อลดลงส่งผลให้พฤติกรรมของผู้บริโภคเปลี่ยนไปคืออาจจะลดการบริโภคสินค้าฟุ่มเฟือย จะใช้จ่ายเฉพาะสินค้าที่จำเป็นต่อการดำรงชีพมากขึ้น การนำเข้าสินค้าฟุ่มเฟือย เช่น อัญมณีและเครื่องประดับ รถยนต์ ผลิตภัณฑ์เครื่องหนังและเครื่องปรับอากาศ คาดว่าจะลดลง

นอกจากนี้ ความเข้มงวดด้านการรักษาความปลอดภัยที่ด่านขนส่งสินค้าในสหรัฐ ฯ จะเพิ่มมากขึ้น และอาจจะใช้เป็นข้ออ้างในการเพิ่มการตรวจ การกักสินค้า หรือการห้ามนำเข้าสินค้า และจากความเข้มงวดที่ด่านนำเข้าที่จะทำให้การขนถ่ายสินค้าล่าช้าอาจเกิดความเสียหายแก่สินค้าได้

๔. การส่งออกของไทยไปตลาดตะวันออกกลางชะลอตัวลง แม้ว่าปัจจุบันมีมูลค่าส่งออกไม่สูงนักคือ ปี ๒๕๕๕ มีสัดส่วนมูลค่าการส่งออกร้อยละ ๓.๖ แต่เป็นตลาดที่มีแนวโน้มการส่งออกดี หากสงครามยืดเยื้ออาจต้องยกเลิกกิจกรรมส่งเสริมการส่งออกที่กำหนดไว้ และค่าขนส่งสินค้าไปตลาดแห่งนี้อาจเพิ่มขึ้น เพราะต้องใช้เส้นทางขนส่งอ้อมไปทางทะเลแดงที่เมืองเจดดาห์แทนท่าดูไบ รวมทั้งค่าประกันภัยความเสี่ยงอาจสูงขึ้นอีก

๕. โอกาสสินค้าออกที่จำเป็นต่อการดำรงชีพของไทยน่าจะดีขึ้น และเป็นที่ต้องการมากในภาวะสงคราม เช่น สินค้าอาหาร โดยเฉพาะข้าว ซึ่งคู่แข่งชั้น ได้แก่ อินเดียและเวียดนาม มีผลผลิตน้อยลง นอกจากนี้ไทยมีสินค้าที่มีคุณภาพดี และมีความปลอดภัยในการบริโภค

ผลกระทบที่เกิดขึ้นจะรุนแรงมากหรือน้อยขึ้นอยู่กับ

๑. ระยะเวลาการสู้รบ หากการสู้รบระหว่างสหรัฐอเมริกาและอิรักสิ้นสุดในระยะเวลาสั้น ผลกระทบที่คาดว่าจะเกิดขึ้นจะอยู่ในระดับต่ำและจะฟื้นตัวได้เร็ว

๒. การลุกลามของสงคราม หากการสู้รบขยายวงกว้างออกไปไม่จำกัดเฉพาะสหรัฐอเมริกาและอิรัก จะกินเวลานาน ผลกระทบที่คาดว่าจะเกิดขึ้นนั้น จะมีความรุนแรงมากและต้องใช้เวลานานในการฟื้นตัว

กระทู้ถามข้อ ๒ รัฐบาล โดยกระทรวงพาณิชย์ ได้มีการศึกษาและจัดเตรียมแผนการแก้ปัญหากรณีที่ภาวะการค้าระหว่างประเทศ และการส่งออกถดถอยที่จะเกิดจากภาวะสงครามไว้แล้วหรือไม่ อย่างไร

ตอบ กระทรวงพาณิชย์ ได้มีการศึกษาและจัดเตรียมแผนการแก้ปัญหากรณีที่ภาวะการค้าระหว่างประเทศ และการส่งออกถดถอย ที่จะเกิดจากภาวะสงครามไว้แล้ว ดังนี้

๑. เร่งรัดแก้ไขปัญหาเพื่อเพิ่มขีดความสามารถในการส่งออกของไทย

กระทรวงพาณิชย์ร่วมมือกับหน่วยงานต่างๆ ในการดำเนินการแก้ไขปัญหาและเร่งรัดผลักดันการส่งออกที่สำคัญ ได้แก่ การให้สินเชื่อเพื่อการส่งออก การแก้ไขปัญหาความล่าช้าในการคืนภาษีมูลค่าเพิ่ม การปรับโครงสร้างภาษีนำเข้าวัตถุดิบ การให้บริหารการส่งออกที่รวดเร็วและมีประสิทธิภาพ และการแก้ไขปัญหาการกีดกันทางการค้า

๒. ส่งเสริมการส่งออกสินค้าที่ใช้วัตถุดิบในประเทศสูง โดยจะให้ความสำคัญกับการส่งเสริมการส่งออกสินค้าที่ใช้วัตถุดิบในประเทศและก่อให้เกิดการจ้างงานในประเทศสูง เช่น สินค้าเกษตรและเกษตรแปรรูป สิ่งทอ อัญมณี ซึ่งจะมีผลให้เม็ดเงินตกถึงมือประชาชนในประเทศมากขึ้น

๓. ผลักดันการส่งออกไปตลาดใหม่ เช่น จีน เอเชียใต้ ตะวันออกกลาง แอฟริกา และประเทศเพื่อนบ้าน เพื่อกระจายตลาดส่งออกและลดการพึ่งพาทลาดหลัก ตั้งเป้าหมายเพิ่มสัดส่วนการส่งออกไปตลาดใหม่จากร้อยละ ๓๐ เป็นร้อยละ ๔๐ ในปี ๒๕๕๘

๔. เสริมสร้างศักยภาพในการเจาะตลาดต่างประเทศโดย

๔.๑ การแต่งตั้งที่ปรึกษาการค้ากิตติมศักดิ์ (Honorary Trade Advisor (HTA) to the Ministry of Commerce) รัฐมนตรีว่าการกระทรวงพาณิชย์มีนโยบายให้การแต่งตั้ง HTA เพื่อทำหน้าที่ขยายการส่งออกของไทยไปยังประเทศต่างๆ และเป็นตัวแทนดูแลปกป้องผลประโยชน์ทางการค้า ตลอดจนเป็นผู้ประสานงานและอำนวยความสะดวกในการจัดกิจกรรมส่งเสริมการส่งออกให้แก่ประเทศไทย โดยไม่มีผลตอบแทนทางการเงิน ขณะนี้ได้จัดตั้งแล้ว ๑๗ ราย ใน ๑๑ ประเทศ ได้แก่ มาดากัสการ์ นามิเบีย อินเดีย ญี่ปุ่น สหรัฐอเมริกา ยูเครน อิหร่าน ฟิลิปปินส์ ฝรั่งเศส โอมาน และสหรัฐอาหรับเอมิเรตส์

๔.๒ การขยายการค้ากับประเทศที่เป็นประตูการค้าสู่ประเทศอื่นๆ (Gateway : ประเทศที่เป็นศูนย์กลางกระจายสินค้าสู่ประเทศข้างเคียง) เพื่อส่งเสริมการส่งออก เช่น คูไบ และบาร์เรน เป็นประตูการค้าสู่ตะวันออกกลาง เม็กซิโก และชิลี เป็นประตูการค้าสู่ลาตินอเมริกา อียิปต์และกานา เป็นประตูการค้าสู่แอฟริกาเหนือ แอฟริกาใต้ เป็นประตูการค้าสู่ทวีปแอฟริกาตอนใต้

๔.๓ การปรับโครงสร้างและการบริการของศูนย์พัฒนาผลิตภัณฑ์ เพื่อเพิ่มประสิทธิภาพในการพัฒนาและการออกแบบผลิตภัณฑ์ให้กับผู้ส่งออก รวมทั้งสร้างนักออกแบบที่มีความสามารถในระดับสากล

๔.๔ ส่งเสริมและสนับสนุนให้มีการนำระบบเทคโนโลยีสารสนเทศ โดยเฉพาะระบบพาณิชย์อิเล็กทรอนิกส์ มาใช้กับเครื่องมือในการขยายการค้าให้มากขึ้น โดยเฉพาะการค้ากับประเทศที่พัฒนาแล้ว รวมทั้งการพัฒนาระบบการชำระเงินผ่านทางอิเล็กทรอนิกส์และการขนส่งสินค้าที่มีประสิทธิภาพ

๔.๕ การทำ Brand Marketing ดำเนินกิจกรรมส่งเสริมการส่งออกในเชิงรุก เช่น การสร้างภาพลักษณ์สินค้าไทย การสร้างเครือข่ายการกระจายสินค้าในต่างประเทศ การจัดตั้งตัวแทนจำหน่าย การจัดตั้ง Thailand Export Mart, Furniture Mart การให้ผู้ส่งออกรายใหม่มีโอกาสในการเข้าร่วมงานแสดงสินค้ามากขึ้น เป็นต้น

๔.๖ การพัฒนาศักยภาพผู้ส่งออกไทย เพื่อเสริมสร้างความรู้ความสามารถให้สามารถแข่งขันได้ในตลาดต่างประเทศ โดยการจัดหลักสูตรฝึกอบรมให้แก่ผู้ส่งออก ตลอดจนผู้ที่เกี่ยวข้อง เช่น ผู้ส่งออกอัจฉริยะ การเริ่มต้นธุรกิจแบบมืออาชีพ และการพัฒนาออกแบบผลิตภัณฑ์ เป็นต้น

๔.๗ การจัดตั้งศูนย์บริการส่งออกแบบเบ็ดเสร็จ เพื่อให้บริการแก่ผู้ส่งออกในด้านการออกใบอนุญาต ใบรับรองและเอกสารการส่งออก โดยรวมหน่วยงานที่เกี่ยวข้องกับการออกใบอนุญาตการส่งออกอยู่ที่เดียวกัน

๔.๘ ปรับโครงสร้างสำนักงานส่งเสริมการค้าในต่างประเทศ ให้มีระบบการทำงานเป็นหนึ่งเดียว มีความคิดริเริ่ม เป็นอิสระในการบริหารงาน รวมทั้งแผนปฏิบัติการและกลยุทธ์ในการรุกตลาด และเป็นนักการตลาดที่มีศักยภาพและประสิทธิภาพ และมีคุณภาพโดยดำเนินการแล้วในสหภาพยุโรป และจะปรับดำเนินการในภูมิภาคอื่นต่อไป โดยได้กำหนดให้

๑. สำนักงาน ฯ ปารีส เป็นศูนย์รวมในสหภาพยุโรปรวมทั้งดูแลภูมิภาคแอฟริกาเหนือ

๒. สำนักงาน ฯ เบอร์ลิน เป็นศูนย์กลางด้านข้อมูล และดูแลสำนักงานในยุโรป ตะวันออก ก่อนที่กลุ่มประเทศเหล่านั้นจะรวมกับสหภาพยุโรป

๓. สำนักงาน ฯ บรัสเซล จะเป็นหน่วยงานเจรจาการค้า และให้ข้อมูลด้านการเคลื่อนไหว ของกฎระเบียบการนำเข้า

๕. ให้แต่ละสำนักงาน ฯ มีความเชี่ยวชาญสินค้าเฉพาะด้านในภูมิภาคนั้นๆ เช่น สำนักงาน ฯ โรม จะเชี่ยวชาญด้านการตลาดสินค้าข้าว สำนักงาน ฯ เฮก จะเชี่ยวชาญตลาดสินค้ามันสำปะหลัง และสำนักงาน ฯ มิลาน จะเชี่ยวชาญตลาดสินค้าเครื่องหนัง รองเท้าและชิ้นส่วน เป็นต้น